ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ВІДПОВІДАЛЬНОГО ІНВЕСТУВАННЯ НА ПРИКЛАДІ РОСІЙСЬКОЇ ФЕДЕРАЦІЇ

Петрашко Л.П., к.е.н., доцент, ludmila.petrashko@gmail.com
Романьок Т.В., аспірант кафедри міжнародного менеджменту, romanok_tanja@bigmir.net
ДВНЗ «Київський національний економічний університет імені Вадима Гетьмана»

Бурхливий розвиток ринків фінансових послуг на початку XXI століття стимулював появу нової стратегії інвестування – відповідального інвестування. Вивченню цієї проблематики в Росії присвячено низка наукових праць. Так, загальновідомі спільні розробки Московської школи управління СКОЛКОВО та фондової біржі РТС. У 2011р. вони представили модель створення Індексу стійкого розвитку (RTS Sustainability Index), за допомогою якого буде оцінюватись рівень корпоративного управління та соціальна відповідальність російських компаній. Розробниками було виділено 19 соціальних, 26 екологічних та 23 корпоративних індикатори, на основі яких до складу нового Індексу відбиратимуться акції компаній російських емітентів; розроблено організаційну структуру та модель індексу на основі світових практик. У процесі дослідження розробники Індексу стійкого розвитку проаналізували світовий ринок соціальних інвестицій і визначили, що його обсяги в різних регіонах суттєво відрізняються: найбільше ринок відповідального інвестування представлений в Європі (4,986 млрд. євро), друге місце належить Америці (2,141 млрд. євро) і нарешті Австралія (58 млн. євро) та Канада (40 млн. євро). При цьому науковці відмітили сучасні тенденції, характерні для відповідального інвестування: активний розвиток відповідального інвестування в країнах, що розвиваються; середньорічний темп зростання ринку – 27%; поступова глобалізація ринку відповідального інвестування [1, с.10]. Оцінюючи паралельно російський ринок відповідального інвестування, представники СКОЛКОВО та біржі РТС відмітили, що загалом роль в управлінні активами відіграють пайові фонди відкритого типу, як ключові суб'єкти відповідального інвестування (42%). Інституціональні інвестори (переважно недержавні пенсійні фонди) та компанії з управління приватними активами виступають ключовими суб'єктами на ринку відповідального інвестування Росії (35% і 23% відповідно) [1, с.13].

Проведене опитування іноземних інвесторів дало змогу визначити найважливіші критерії, що беруться до уваги при інвестуванні в російські компанії: прибутковість; прозорість; система управління; соціальна відповідальність та сфера діяльності. У даному випадку більшість компаній вважає дотримання міжнародних стандартів найбільш важливим чинником при відповідальному інвестуванні, а зниження екологічних ризиків та корупцію – одними з найкритичніших моментів для міжнародних інвесторів. На основі цього опитування та за результатами дослідження розвитку ринку соціального інвестування в Росії представники проекту сформулювали основні перешкоди та рекомендації щодо імплементації Індексу стійкого розвитку. Серед основних перешкод вони визначили насамперед відсутність: обізнаності інвесторів; взаємозв'язку між стійким розвитком та фінансовими показниками компаній; джерел адекватної інформації; взаємодії з емітентами в напрямку обробки та аналізу даних. Розроблені рекомендації передбачали: підвищення прозорості індексу; розробку методології та її постійне вдосконалення; мотивацію компаній; підключення до аналізу незалежних експертів з метою підвищення довіри зі сторони інвесторів; аналіз кореляції фінансових показників та стійкого розвитку.

Окрім вищезазначеного, розробники проекту провели порівняльний аналіз основних стейкхолдерів стійкого розвитку міжнародного та російського ринку відповідальних інвестицій. Було визначено, що міжнародний ринок відповідальних інвестицій представлений спеціалізованими (розумними) фондами; компаніями, що враховують принципи відповідального інвестування; інвесторами, що орієнтуються на довгострокові інвестиції. Стійкий розвиток російського ринку відповідального інвестування визначається насамперед інституціональними інвесторами; приватними інвесторами та інвесторами, що орієнтуються на довгострокові інвестиції. З огляду на світовий досвід розвитку ринку відповідального інвестування, цільовою аудиторією на ринку відповідальних інвестицій Росії мають стати спеціалізовані інвестиційні фонди та фонди, що враховують принципи відповідального інвестування. Отже, в Росії здійснюються перші спроби створити механізм оцінки корпоративного управління та соціальної відповідальності компаній на основі Індексу стійкого розвитку, що враховує низку індикаторів; визначаються перешкоди та розробляються рекомендації щодо його імплементації.

В Україні відповідальне інвестування знаходиться на етапі становлення. Основним чинником, що стримує розвиток відповідального інвестування в Україні є не стільки недостатня кількість компаній, які використовують норми корпоративної соціальної відповідальності, скільки низька інформаційна прозорість діяльності більшості компаній і, відповідно, неможливість для потенційного інвестора отримати достовірну інформацію про реальне дотримання вимог соціальної відповідальності. Тому аналіз та оцінка проблематики відповідального інвестування потребує подальшого комплексного дослідження.

ЛІТЕРАТУРА

1. Будущее социально ответственного инвестирования в России: результаты совместного проекта Московской школы Управления СКОЛКОВО и биржи РТС», 28 июля 2011 г. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://fs.rts.ru/f/1440/rts-skolkovo-sustainable-index-development-28.pdf